

INZICHT IN PENSIOEN EN FISCAAL VERMOGEN

Aftrekbaarheid van
bemiddelingskosten
vrijkomende lijfrente
Bundeling van vragen

Juli 2024

VALLURA

MOETEN WORDT (VER)MOGEN

1. Introductie

Op 14 december 2023 heeft de Kennisgroep verzekeringsproducten en assurantiebelaasting van de Belastingdienst (hierna: de kennisgroep) een [gewijzigd standpunt](#) uitgebracht over de aftrekbaarheid van (bemiddelings)kosten ingeval een vrijkomende lijfrente wordt omgezet in een direct ingaande uitkering.

Ten opzichte van het [oude standpunt](#) is er veel verduidelijking aangebracht. De belangrijkste twee verduidelijkingen in het standpunt zijn:

1. Kosten zijn aftrekbaar ongeacht of de uitvoerder van de lijfrente (bank of verzekeraar) de mogelijkheid biedt om op basis van execution only het vrijkomende kapitaal om te zetten naar een ingaande uitkering.
2. Een bedrag van € 250 aan bemiddelingskosten kan als gebruikelijk worden beschouwd.

Ondanks deze verduidelijking bereiken ons in de adviespraktijk vanuit meerdere financieel dienstverleners vragen over deze aftrekbaarheid.

In deze bijdrage hebben wij een bundeling gemaakt van al deze vragen. In beginsel gaan wij uit van de bewoordingen in het standpunt van de kennisgroep. Dat is anders als de vraagstelling anders is ingericht of de vraagstelling buiten het bestek van het standpunt valt. Hoewel de antwoorden zo zorgvuldig mogelijk zijn opgemaakt, kunnen hier geen rechten aan ontleend worden.

Kader en achtergrond

De initiële vraagstelling is ingegeven vanuit de situatie dat een vrijkomende lijfrente kapitaal wordt omgezet in een lijfrente uitkering. Bij lijfrenten kan onderscheid gemaakt worden tussen enerzijds de zogenaamde gerichte lijfrenten, waarbij de lijfrente zich nog in de spaarfase bevindt en de uitkering nog niet is vastgesteld. Anderzijds is er de zuivere lijfrente, waarbij de uitkering wel is vastgesteld. Doorgaans is dit de ingegane lijfrente in de uitkeringsfase.

Sommige aanbieders van financiële producten bieden zelf de mogelijkheid om middels execution only rechtstreeks een uitkering aan te kopen van het vrijkomende lijfrente kapitaal. In dat geval zal de aanbieder middels een kennis- en ervaringstoets (KET) toetsen of de gerechtigde over voldoende kennis en ervaring beschikt om dit ook zelf af te kunnen handelen.

Omdat niet alle partijen execution only aanbieden, is het inschakelen van een adviseur een logische stap om toch een uitkering te kunnen verwerven. Vanuit deze achtergrond wierp de vraag zich op of de kosten van de adviseur aftrekbaar zouden kunnen zijn op grond van artikel 3.108 Wet IB 2001. Dit wetsartikel gaat over de aftrekbaarheid van kosten die verband houden met de verwerving, behoud of inning van uitkeringen en verstrekkingen. Gemaakte kosten zijn aftrekbaar voorzover deze niet meer zijn dan wat gebruikelijk is.

Meer praktisch informatie over pensioenen & lijfrenten

Vallura wil andere financieel adviseurs informeren en inspireren over mogelijkheden bij pensioenen en lijfrente. Speciaal voor accountants/belastingadviseurs hebben wij een gratis pensioenkit, waarbij we je op de hoogte houden van ontwikkelingen en kansen in de praktijk. Meld je hier voor aan via [onze website](#).

Hoewel de samenstelling van deze bundeling met zorg is opgemaakt, kunnen hieraan geen rechten worden ontleend.

2. Vragenbundeling

1. Zijn advieskosten volgens het standpunt ook aftrekbaar?

Nee.

2. Kunnen bemiddelingskosten van een direct ingaand pensioen ook in aftrek worden gebracht?

Het standpunt van de kennisgroep gaat hier niet op in. Omdat de aftrekbaarheid van kosten is gebaseerd op artikel 3.108 Wet IB 2001 in samenhang met artikel 3.100 Wet IB 2001, kan als volgt worden geconcludeerd. Een direct ingaande pensioenuitkering ingevolge een pensioenregeling in de zin van de Wet LB 1964 valt niet onder het bereik van genoemd artikel omdat geen sprake is van een (periodieke) uitkering of verstrekking in de zin van dat wetsartikel. De bemiddelingskosten voor dergelijke pensioenuitkeringen zijn niet aftrekbaar. In dat geval mist artikel 3.108 Wet IB 2001 haar toepassing.

Ten aanzien van een direct ingaand pensioen is aftrek van bemiddelingskosten alleen toegestaan indien het een pensioen betreft ingevolge een pensioenregeling waaraan wordt deelgenomen op grond van de Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000, de Wet op het notarisambt of de Wet verplichte beroepspensioenregeling in de zin van artikel 3.100, eerste lid, onderdeel d, juncto artikel 1.7, tweede lid, onderdeel b, Wet IB 2001.

3. Ik wil in de aangiftesoftware van de Belastingdienst een aftrekbaar bedrag van € 250 opvoeren, maar krijg de foutmelding dat de kosten hoger zijn dan de uitkering en dat dit niet is toegestaan. De kosten heb ik gemaakt in december vorig jaar en de eerste uitkering ontvangen in januari 2024. Wat nu?

Volgens de Wet IB 2001 is in deze situatie alleen plaats voor aftrek van kosten indien daar inkomsten tegenover staan. De (lijfrente-)inkomsten worden namelijk in een ander (later) belastingjaar genoten dan in het belastingjaar waarin de bemiddelingskosten zijn gemaakt. Om de aftrek toch te kunnen effectueren via de aangifte inkomstenbelasting, kunnen de aftrekbare bemiddelingskosten als negatief bedrag worden opgenomen in de aangifterubriek 'andere uitkeringen'.

4. Als adviseur is mijn nota voor bemiddeling hoger dan de 'gangbare' € 250. Kan mijn klant de factuur dan tot max € 250 in aftrek nemen? Of is de factuur dan helemaal niet aftrekbaar?

Kosten die zijn gemaakt tot verwerving, inning en behoud van periodieke lijfrente-uitkeringen zijn aftrekbaar voor zover zij in hun totale omvang niet overtreffen hetgeen gebruikelijk is. Aan dat gebruikelijkheids criterium is voor bemiddelingskosten invulling gegeven met een bedrag van (maximaal) € 250. Advieskosten zijn nooit aftrekbaar.

5. Heeft het zin als ik als adviseur mijn factuur splits in een bedrag voor bemiddeling en een bedrag voor advies, waarbij ik de bemiddelingskosten op bijvoorbeeld € 250 zet

en de advieskosten op € 125 zet? En kan mijn klant de bemiddelingskosten dan tot het bedrag van € 250 in aftrek nemen?

Het splitsen van de factuur is nodig om voor de klant duidelijkheid te hebben over de hoogte van de bemiddelingskosten. De bemiddelingskosten zijn tot een bedrag van (maximaal) € 250 aftrekbaar. Dit is in overeenstemming met het standpunt van de kennisgroep. Wellicht ten overvloede, moet nog het volgende in acht worden genomen. De kosten conform de bemiddelingsopdracht moeten aansluiten bij de factuur.

6. Is € 250 gewoon niet veel te laag als wat 'gebruikelijk' is?

De kennisgroep heeft onderzoek gedaan en is tot de conclusie gekomen dat de gemiddelde bemiddelingskosten – branchebreed gezien – lager liggen. Van belang is vast te stellen dat het alleen gaat om de kosten die zien op bemiddelen in de zin van de Wet op het financieel toezicht (hierna: WFT).

7. Als je voor een ondernemer een financieel plan maakt, zijn deze kosten dan ook aftrekbaar?

Nee, deze kosten zijn niet aftrekbaar.

8. Zouden niet alle kosten aftrekbaar moeten zijn, ongeacht of iemand over een vergunning voor bemiddelen beschikt?

Het antwoord van de kennisgroep is duidelijk. Alleen de kosten die zien op bemiddelen in de zin van de WFT zijn aftrekbaar en dus alleen als de deskundige over een vergunning tot bemiddelen beschikt. De kosten moeten in de zin van artikel 3.108 Wet IB 2001 ook verband houden met de verwerving, behoud of inning van de periodieke lijfrente-uitkeringen. Andere kosten zijn dus niet aftrekbaar.

9. Klopt het dat er onderscheid moet worden gemaakt tussen aftrekbaarheid van bemiddelings- en advieskosten?

Ja, dat klopt. Bemiddelingskosten zijn in de situatie die is uitgewerkt in het standpunt van de kennisgroep aftrekbaar. Advieskosten zijn nooit aftrekbaar.

10. Is er verschil in aftrekbaarheid bij bemiddeling voor uitkering of opbouw?

Ja, de kosten voor de opbouwende lijfrente worden gezien als bronkosten en vallen niet onder het bereik van artikel 3.108 Wet IB 2001. Deze kosten zijn niet aftrekbaar. De bemiddelingskosten voor het verwerven van een direct ingaande lijfrente zijn wel aftrekbaar, mits deze ter uitvoering van een reeds bestaande lijfrente (bron) is.

11. Indien de bemiddelingskosten hoger zijn dan gebruikelijk, is er dan aftrek mogelijk tot een bedrag van € 250?

Ja, dat klopt. De bemiddelingskosten kunnen tot een bedrag van maximaal € 250 in aftrek worden gebracht, ook als de daadwerkelijk betaalde bemiddelingskosten hoger zijn.

12. Zijn de advies- en/of bemiddelingskosten voor de arbeidsongeschiktheidsverzekering ook aftrekbaar?

Het standpunt van de kennisgroep gaat hier niet expliciet op in. Omdat de aftrekbaarheid van kosten is gebaseerd op artikel 3.108 Wet IB 2001 in samenhang met artikel 3.100 Wet IB 2001, moet het volgende in acht worden genomen. Bij een arbeidsongeschiktheidsverzekering (hierna: AOV) is voor de verwerving van de uitkering(en) het, anders dan bij een lijfrente, niet nodig om bemiddelingskosten te maken. De uitkering(en) vloeit(en)(t) in voorkomende situaties automatisch voort uit de verzekering. Er is in dergelijke gevallen geen aftrek van bemiddelingskosten mogelijk. Bemiddelingskosten voor het afsluiten van een AOV zijn niet aftrekbaar, omdat dit bronkosten betreft.

13. Geldt de aftrek van bemiddelingskosten ook voor een direct ingaand pensioen?

Zie het antwoord op vraag 2.

14. Wat als er bemiddeld wordt in een lijfrente die pas na bijvoorbeeld zes maanden in gaat?

Als sprake is van een lijfrente waarvan de hoogte van de termijnen vaststaat en de termijnen pas ingaan op een later moment (zuivere uitgestelde lijfrente), zijn de bemiddelingskosten overeenkomstig de uitgangspunten in het standpunt van de kennisgroep aftrekbaar. Dit is niet het geval bij een lijfrente waarvan de hoogte van de termijnen nog niet vaststaat en de ingangsdatum van die termijnen (nader) wordt uitgesteld (gerichte, uitgestelde lijfrente). Dit wordt gezien als een lijfrente die in de opbouwfase verkeert. Bemiddelingskosten zijn dan niet aftrekbaar.

15. Als ik een lijfrente omzet naar een uitkering, nog voor de einddatum, zijn de bemiddelingskosten dan ook aftrekbaar?

Ingeval met het opgebouwde lijfrentekapitaal voordat de expiratie- c.q. einddatum is bereikt, een direct ingaande lijfrente wordt bedongen, komen de daarvoor betaalde bemiddelingskosten voor aftrek in aanmerking. Het is niet vereist dat sprake is van expiratie van een lijfrentekapitaal.

16. Als ik de stakingswinst van een bedrijf afstort, kan ik de bemiddelingskosten dan ook in aftrek brengen?

Nee. De aftrekbaarheid van de bemiddelingskosten vereist overeenkomstig de uitgangspunten in het standpunt van de kennisgroep een reeds bestaande bron. De kosten die zijn gemaakt voor het direct afsluiten van een ingaande lijfrente vormen bronkosten en zijn niet aftrekbaar.

17. Als in geval van overlijden van de lijfrentehouder de uitkering moet ingaan ten name van de nabestaanden, die er ook uitkeringen voor bedingen. Zijn de bemiddelingskosten voor die nabestaanden ook aftrekbaar?

Bij het overlijden komt een lijfrentekapitaal beschikbaar dat moet worden omgezet in een (direct) uitkerende lijfrente. De bemiddelingskosten die in dit verband worden gemaakt hebben ook rechtstreeks verband met de verwerving van periodieke

lijfrente-uitkeringen en zijn dus aftrekbaar overeenkomstig de uitgangspunten in het standpunt van de kennisgroep.

18. Stel, ik spreid mijn vrijkomende kapitaal vanwege het depositogarantiestelsel over drie banken. Kunnen er dan in totaal maximaal 3 x € 250 aan bemiddelingskosten in aftrek worden gebracht?

Volgens de uitgangspunten in het standpunt van de kennisgroep zijn per bedongen direct ingaande lijfrente bemiddelingskosten tot een bedrag van (maximaal) € 250 aftrekbaar. In de geschetste situatie kan een bedrag van maximaal € 750 in aftrek worden gebracht.

19. Kan bij het vrijkomende kapitaal van een gouden handdruk stamrecht de bemiddelingskosten ook in aftrek worden gebracht, want dit is toch ook een lijfrente? En wat als er besloten wordt om de waarde in 1x uit te laten keren?

Het standpunt van de kennisgroep gaat hier niet op in. Omdat de aftrekbaarheid van kosten is gebaseerd op artikel 3.108 Wet IB 2001 in samenhang met artikel 3.100 Wet IB 2001, kan als volgt worden geconcludeerd. Een direct ingaande loonstamrechtuitkering waarvoor gebruik is gemaakt van de loonstamrechtvrijstelling in de zin van de Wet LB 1964 (tekst 2013), valt niet onder het bereik van artikel 3.108 Wet IB 2001 omdat geen sprake is van een (periodieke) uitkering of verstrekking in de zin van laatstgenoemd artikel. De bemiddelingskosten voor uitkeringen uit een loonstamrecht zijn niet aftrekbaar. Bij afkoop of uitbetaling ineens is dat niet anders.

20. Als ik een reeds uitkerende lijfrente om laat zetten naar een andere toegestane lijfrente, zijn de bemiddelingskosten dan ook aftrekbaar?

Is in het verleden ter uitvoering van een reeds bestaande lijfrente, een direct ingaande lijfrente bedongen? En zijn daarvoor bemiddelingskosten in aftrek gebracht? Dan is bij het omzetten van die direct ingaande lijfrente in een andere direct ingaande lijfrente geen plaats meer voor aftrek van de in het kader van die omzetting gemaakte bemiddelingskosten. Er is geen sprake van het opnieuw verwerven van periodieke uitkeringen en verstrekkingen, maar van het wijzigen van eerder verworven periodieke uitkeringen en verstrekkingen.

21. Waarom zijn productkosten niet ook aftrekbaar?

Indien met productkosten de afsluit- en distributiekosten worden bedoeld die aanvullend, separaat moeten worden gemaakt om het lijfrenteproduct te verkrijgen en dus niet de kosten die de uitkering van de lijfrente verlagen, geldt het volgende. Afsluit- en distributiekosten die worden gemaakt om ter uitvoering van een al bestaand lijfrentecontract een direct ingaande lijfrente af te sluiten, zijn overeenkomstig het standpunt van de kennisgroep aftrekbaar als bemiddelingskosten.

22. Waarom zijn de productadvieskosten (zoals bedoeld in de WFT) niet ook aftrekbaar? Met productadvieskosten worden de kosten bedoeld die gemaakt moeten worden en als zodanig zien op verwerving van het product. Denk hierbij aan bijvoorbeeld productvergelijking.

De in de vraagstelling bedoelde kosten vallen niet onder de noemer aftrekbare bemiddelingskosten. De kosten staan immers in een te ver verwijderd verband van bemiddelen in de zin van de WFT en maken onderdeel uit van een bredere dienstverlening, namelijk van een financieel advies. Kosten voor advies in verband met een (af te sluiten) lijfrente zijn niet aftrekbaar.

3. Tot slot

Meer vragen? Gebruik de oproep op [Linked-in](#) om deze te plaatsen.

Meer praktijk informatie over pensioenen & lijfrenten

Vallura wil andere financieel adviseurs informeren en inspireren over mogelijkheden bij pensioenen en lijfrente. Speciaal voor accountants/belastingadviseurs hebben wij een gratis pensioenkit, waarbij we je op de hoogte houden van ontwikkelingen en kansen in de praktijk. Meld je hier voor aan via [onze website](#).

VALLURA

MOETEN WORDT (VER)MOGEN

